Memòria 2011

Leopoldo Gil Nebot

Secretari general. secretaria@racba.org

Tal com preceptuen els Estatuts de la Reial Acadèmia, es dóna lectura en aquesta primera sessió pública de la memòria que reflecteix la vida acadèmica que ha tingut lloc al llarg de l'any 2011.

Incorporacions

La incorporació més significativa ha estat la del nou president de la nostra corporació, elecció que ha recaigut en la persona de l'acadèmic de número senyor Joan Antoni Solans i Huguet. L'anterior president, el senyor Jordi Bonet i Armengol, va acabar el seu segon mandat presidencial i no va optar a la reelecció.

La Corporació compta també amb un nou tresorer, el senyor Joan Oliveras i Bagués, que ocupa el càrrec després que no volgués optar a la reelecció el senyor Joan Uriach i Marsal.

Aquest any s'han produït diverses incorporacions d'acadèmics, així com noves propostes d'ingrés. Com a resultat de les favorables votacions reglamentàries van ser elegits els següents acadèmics de número:

- senyor Hermann Bonnin i Llinàs, per la secció d'arts sumptuàries i visuals, el dia 16 de març, que ocuparà la vacant deixada pel senyor Ricard Salvat i Ferré.
- senyora Montserrat Isern i Delclòs, com a acadèmica protectora de la secció d'arquitectura, el dia 13 d'abril, que ocuparà la vacant deixada pel senyor Joan Antoni Samarach i Torelló, marquès de Samarach.
- senyor Bonaventura Bassegoda i Hugas, per la secció d'arts sumptuàries i visuals, el dia 19 d'octubre, que ocuparà la vacant deixada pel senyor Fernando Boneu i Companys.

El 16 de febrer s'elegí acadèmic d'honor el senyor José Milicua i Illarramendi.

El 16 de gener resultà elegit acadèmic corresponent per Sant Cugat del Vallès (Barcelona) el senyor Josep Canals i Gual; el 16 de març ho fou la senyora Judith Campbell Rohrer, per Atlanta (Geòrgia, EUA); el 13 d'abril, el senyor Joan Fuguet i Sans, per Barberà de la Conca (Tarragona); el 19 d'octubre, el senyor Craig H. Russell, per San Luis Obispo (Califòrnia, EUA); i el 16 de novembre, el senyor Emilio Marcos Vallaure, per Oviedo (Astúries) i el senyor Juan de la Rubia Romero, per Castelló de la Plana.

Així, la Reial Acadèmia està integrada en aquests moments per nou acadèmics de la secció de pintura i dues vacants; cinc de la secció d'arquitectura, amb un d'electe i una vacant; sis de la secció d'escultura i una vacant; sis de la secció de música i una vacant; i set de la secció d'arts sumptuàries i visuals, amb dos d'electes. En total sumen trenta-sis acadèmics de número i cinc vacants. El nombre actual d'acadèmics supernumeraris és d'onze; d'honor n'hi ha vint-i-cinc; i cent trenta-set acadèmics corresponents.

Canvis de categoria

Aquest any han passat a la categoria d'acadèmics supernumeraris, per motius de salut o per haver canviat de lloc de residència, els acadèmics de número senyor Joan Barbarà i Gómez –secció de pintura–, senyor Ernest Martínez-Izquierdo –secció de música–, senyor Jaume Muxart i Domènech –secció de pintura–, i senyor Josep M. Subirachs i Sitjar –secció d'escultura–.

Defuncions

Durant el 2011 ens va deixar el nostre acadèmic de número l'arquitecte senyor Josep M. Fargas i Falp.

Darrerament, a la fi de l'any, ens ha deixat el senyor Frederic Udina i Martorell, antic secretari general i tresorer, i els últims anys acadèmic supernumerari.

També s'ha produït el decés de l'acadèmic d'honor senyor Joaquim Pradell i Ventura.

Així mateix hem lamentat la pèrdua dels acadèmics corresponents senyors Ricardo E. Alegría, Ricard Batista i Noguera, Joaquim Calderer i Serra, i Antonio Iglesias Álvarez.

Sessions reglamentàries

Les sessions reglamentàries del ple se celebraren els tercers dimecres de cada mes, excepte els mesos de juliol i agost, corresponents a les vacances d'estiu.

La sessió de l'abril, celebració de Sant Jordi, es va avançar al segon dimecres per la coincidència aquest any de Setmana Santa amb el dimecres reglamentari.

La sessió del 18 de maig es va celebrar a Sant Joan de les Abadesses (Girona).

Activitat dels plens

Als plens de la Corporació s'han debatut molts temes d'interès per a la Corporació, la ciutat i el país, entre els quals ens agradaria destacar: les relacions amb els nous càrrecs públics als departaments de Cultura i de Justícia de la Generalitat de Catalunya; la reordenació dels museus de Sitges; el Consell Nacional de la Cultura i les Arts; les relacions amb l'Institut d'Estudis Catalans; el Centre Miró de Mont-roig del Camp; la Colònia Güell de Santa Coloma de Cervelló; la rehabilitació de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau; la conservació de les escultures dels jardins de l'antic Hospital de la Santa Creu; les relacions amb la Cambra de Comerç i el règim d'obertura del museu; entre d'altres.

Aportacions acadèmiques

L'aportació acadèmica a la reunió del ple del 16 de març correspongué al senyor Josep Muntañola i Thornberg, que parlà d'*Arquitectura i abstracció.*

El 19 d'0ctubre, el senyor Jordi Bonet i Armengol explicà les *Últimes troballes arqueològiques a Terra Santa*, amb profusió de fotografies.

El 16 de novembre, la senyora Mireia Freixa i Serra presentà als presents el projecte de recerca de la Universitat de Barcelona *L'altre segle XIX*, en el qual hi té una participació destacada la nostra Corporació.

Actes públics en sessions plenàries

Com a complement reglamentari a les sessions plenàries es van realitzar diverses activitats de caràcter públic.

El 20 de gener, la sessió pública estigué dedicada a la lectura de la memòria d'activitats per part del secretari general, senyor Leopoldo Gil Nebot. I es va retre homenatge als acadèmics traspassats durant els darrers dotze mesos:

- Senyor Fernando Boneu i Companys –acadèmic de número–, paraules del senyor Joan Bassegoda i Nonell.
- Senyor Marcel Martí i Badenes –acadèmic de número–, paraules del senyor Frederic-Pau Verrié i Faget.
- Senyor Joan Antoni Samaranch i Torelló, marquès de Samaranch –acadèmic de número–, paraules del senyor Joan Bassegoda i Nonell.
- Senyor Josep Benet i Espuny –acadèmic corresponent per Tortosa (Tarragona)–, paraules del senyor Francesc Fontbona i de Vallescar.
- Senyora Maria Lluïsa Borràs i González –acadèmica corresponent per Palafrugell (Girona)–, paraules del senyor Daniel Giralt-Miracle i Rodríguez.
- Senyor Alfonso Pérez Sánchez –acadèmic corresponent per Madrid–, paraules de la senyora Mireia Freixa i Serra.

El 16 de febrer, al Saló d'Actes, es lliuraren els diplomes, les insígnies i les medalles Capdevila als acadèmics d'honor senyor Oriol Bohigas i Guardiola, senyor David John Mackay i Goodchild, i senyor Josep Martorell i Codina. Foren presentats per l'acadèmic d'honor senyor Manuel Ribas i Piera. I en nom dels homenatjats intervingué el senyor Mackay. Seguidament, l'acadèmic corresponent per Collbató (Barcelona) senyor Jordi Rogent i Albiol i la senyora Assumpció Feliu i Torras dissertaren sobre *Joan Torras i Guardiola: arquitecte, professor, empresari i acadèmic*. Aquesta sessió estigué presidida pel conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya, senyor Ferran Mascarell. I també hi assistí el senyor Francesc Guardans, president del Consell Nacional de la Cultura i les Arts.

El 16 de març, la sessió pública consistí en la lectura del discurs d'ingrés de l'acadèmica electa per la secció d'arts sumptuàries i visuals senyora Isabel Campi i Valls, que es titulava *Reflexions sobre la història i les teories historiogràfiques del disseny*. En feu la contesta l'acadèmica de número senyora Mireia Freixa i Serra.

El 13 d'abril va tenir lloc la celebració de la diada de Sant Jordi, avançada perquè la setmana següent era Setmana Santa, amb la missa a la capella del Santíssim de Santa Maria del Mar i el dinar al

restaurant *Àvalon*, ofert per la senyora Helena Cambó i Mallol Vda. Guardans. Seguidament, al mateix restaurant, se celebrà la sessió plenària ordinària.

El 19 de maig es visitaren els equipaments culturals de Sant Joan de les Abadesses i Ripoll, en una visita corporativa organitzada per l'acadèmic de número senyor Francesc Fajula i Pellicer.

El 15 de juny es lliuraren els diplomes d'acadèmic d'honor al senyor José Milicua i Illarramendi, amb paraules de benvinguda de l'acadèmic de número senyor Frederic-Pau Verrié i Faget. I als acadèmics corresponents:

senyor Joaquim Calderer i Serra, corresponent per Solsona (Lleida), presentat per l'acadèmic de número senyor Josep Bracons i Clapés;

senyor Josep Canals i Gual, corresponent per Sant Cugat del Vallès (Barcelona), presentat per l'acadèmica corresponent per Sant Sadurní d'Anoia (Barcelona) senyora Maria Assumpció Raventós i Torras;

senyor Joan Fuguet i Sans, corresponent per Barberà de la Conca (Tarragona), presentat per l'acadèmic de número senyor Josep Bracons i Clapés;

senyor Carlos Reyero Hermosilla, corresponent per Santander (Cantàbria), presentat per l'acadèmica de número senyora Mireia Freixa i Serra;

senyora Judith Campbell Rohrer, corresponent per Atlanta (Geòrgia, EUA), presentada per l'acadèmic de número senyor Jordi Bonet i Armengol. Ella fou l'encarregada de donar les gràcies en nom de tots els nous acadèmics en aquest acte condecorats.

El 21 de desembre es feu el lliurament de les beques 2011/2012 de la Fundació Güell i la senyora Mireia Freixa i Serra presentà al públic assistent *L'altre segle XIX: un projecte de recerca* amb la col·laboració de l'informàtic del seu equip a la Universitat de Barcelona.

Altres activitats públiques

El 14 de gener es clausurà l'exposició del premi i les peces seleccionades del *Primer Premi Internacional d'Esmalt Bagués-Masriera*, que estaven exposades a la Sala Fortuny de la seu acadèmica des del lliurament del premi el desembre anterior.

Els dies 26, 27 i 28 de gener tingué lloc als locals acadèmics el congrés organitzat per l'Institut de Musicologia *El barroc musical hispànic en la metròpoli i en les antigues colònies americanes i asiàtiques*, amb la participació de diversos acadèmics corresponents.

El 8 d'abril, convidats per la senyora Gemma Sendra, directora de les obres de rehabilitació del recinte històric de l'Hospital de la Santa Creu i de Sant Pau, s'efectuà una visita corporativa, en la qual ens mostraren i explicaren detalladament les obres que s'estan fent i el projecte en el seu conjunt.

El 5 de juliol es feu la inauguració i lliurament del premi del XLIX Concurs de Dibuix de la Fundació Ynglada-Guillot a l'Espai VolArt de la Fundació Privada Vila Casas. El guanyador de la present convocatòria fou el senyor Juan Escudero García.

El 20 d'octubre, a la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona, es feu l'acte d'inauguració del curs acadèmic conjunt amb totes les altres acadèmies que integren el Consell Interacadèmic. L'ac-

te estigué presidit per la senyora Pilar Fernández i Bozal, consellera de Justícia de la Generalitat de Catalunya.

El 12 de desembre, al nostre saló d'actes, la Fundació Castells Culturals de Catalunya, presidida per l'acadèmic d'honor senyor Carlos de Montoliu i Carrasco, baró de l'Albi, lliurà els premis de la 8a edició dels *Premis Catalunya Nostra*, reconeixement a les millors restauracions de castells públics i privats.

Els presidents, primer el senyor Jordi Bonet i Armengol i després del 15 de juny el senyor Joan Antoni Solans i Huguet, han assistit a les reunions de les institucions de les quals n'és patró el president de la Reial Acadèmia: la Fundació Abadia de Montserrat 2025, la Fundació Ynglada-Guillot (amb tota la Junta de Govern), la Fundació Guasch-Coranty (amb el secretari general), la Fundació Güell, la Fundació Pau Casals i la Fundació Picasso-Reventós (amb el secretari general i el tresorer).

Guardons i homenatges

Els nostres acadèmics van rebre al llarg de l'any diversos guardons i reconeixements. Els que hem conegut els consignem a continuació.

El dia 30 de març s'inaugurà a Martorell el *Centre Muxart d'art i creació contemporanis*, en honor de l'acadèmic de número senyor Jaume Muxart i Domènech.

I el mateix dia es feu pública la concessió del *XI Premi de la Societat General d'Autors i Editors de la Música Iberoamericana Tomás Luis de Victoria* a l'acadèmic supernumerari senyor Josep Soler i Sardà. Se li lliurà el dia 17 de novembre.

El 12 d'abril es concedí la *Creu de Sant Jordi* de la Generalitat de Catalunya a l'acadèmic d'honor senyor Antoni Negre i Villavecchia.

El 20 de setembre l'Ajuntament de Barcelona concedí la seva *Medalla d'or al Mèrit Artístic* a l'acadèmic de número senyor Josep M. Subirachs i Sitjar.

El 28 d'octubre l'acadèmic de número senyor Narcís Comadira i Moragriega fou homenatjat a la seva ciutat natal –Girona– pel món del teatre i el de la restauració –dins el festival *Temporada Alta*– per celebrar el seu 70è aniversari.

El 8 de novembre, en col·laboració amb el Patronat de la Junta Constructora de la Sagrada Família, es va retre homenatge al que ha estat president de la Corporació entre 1998 i 2011, el senyor Jordi Bonet i Armengol. Se celebrà una solemne sessió pública al Saló de Contractacions de la Casa Llotja de Mar, presidida per la consellera de Justícia senyora Pilar Fernádez i Bozal i pel cardenal arquebisbe de Barcelona senyor Lluís Martínez Sistach, i amb l'assistència de distingides personalitats del món cultural del nostre país. Amb aquest motiu s'edità la *Miscel·lània Jordi Bonet i Armengol*.

El 10 de novembre l'acadèmic d'honor senyor André Ricard ingressà a la Reial Acadèmia de Ciències i Arts de Barcelona.

El 14 de novembre l'acadèmica de número senyora Isabel Campi i Valls rebé un homenatge al Foment de les Arts Decoratives (FAD).

Visites corporatives

Com ja s'ha indicat abans, es van realitzar visites corporatives.

El 8 d'abril es visitaren les obres de rehabilitació de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau de Barcelona.

I el 18 de maig es visitaren Sant Joan de les Abadesses i Ripoll, on es pogueren veure els seus equipaments de rellevància històrica i cultural. I també se celebrà a la primera d'elles la sessió plenària ordinària d'aquell dia.

Concursos

A la primavera es va convocar el *XLIX Concurs Internacional de Dibuix de la Fundació Ynglada-Guillot*. La participació va ser molt important i també la qualitat dels treballs presentats. Obtingué el premi el senyor Juan Escudero García, amb una obra que duia per títol *Aire*, Es lliurà el dia 5 de juliol a l'Espai VolArt de la Fundació Privada Vila Casas, on es va celebrar l'exposició dels treballs seleccionats fins finals d'aquell mes.

Museu, biblioteca i arxiu

És palesa la satisfacció de l'Acadèmia per l'augment del patrimoni institucional amb la recepció d'algunes obres del llegat del senyor Garrut que encara estaven a Balclis; la donació del dibuix de l'acadèmic d'honor senyor Federico Correa i Ruiz *Sales del Museu Episcopal de Vic* ; i el dibuix *Aire* del senyor Juan Escudero García, guanyador del premi de dibuix de la Fundació Ynglada-Guillot.

S'han atès noranta-una consultes d'investigadors, adreçades al museu o a l'arxiu, arribades de forma presencial, telefònica o per correu electrònic.

S'han atès trenta sol·licituds de material fotogràfic i hem facilitat cent seixanta fotografies, en la majoria dels casos digitalitzades, a més de nombrosos permisos de reproducció per a estudis diversos, publicacions i exposicions.

Aquest any s'han facilitat també els espais de l'Acadèmia per a la filmació d'un documental sobre Picasso de la televisió japonesa.

Durant el 2011 l'Acadèmia ha col·laborat amb el préstec d'obres seves a les següents exposicions: *Joan Brotat. La lluita per la innocència, 1946-1966* al Palau Moja de Barcelona, al Museu d'Art de Valls, al Museu Municipal Joan Abelló de Mollet del Vallès i a la Fundació Cesáreo Rodríguez Aguilera de Jaén; *Ciència i Caritat* al Museu Picasso de Barcelona; i *La revolució de l'aigua. De la ciutat a l'habitatge*, al Museu d'Història de Barcelona.

S'ha iniciat una nova campanya de restauracions de pintures de la col·lecció per part del Centre de Restauració de Béns Mobles de la Generalitat de Catalunya.

La biblioteca també ha seguit creixent amb la incorporació de tot el material que arriba per intercanvi i per donacions.

Quant al *Butlletí*, per Sant Jordi sortí el volum doble XXIII-XXIV, que es pot consultar en línia al lloc web RACO –i també tots els números anteriors d'aquesta publicació–. Com en els últims anys, en tingué cura l'acadèmica de número bibliotecària senyora Pilar Vélez i Vicente.

Institut de Musicologia

Al mes de gener tingué lloc el congrés internacional *El barroc musical hispànic en la metròpoli i en les antigues colònies americanes i asiàtiques*, organitzat per l'Institut i desenvolupat als locals acadèmics, en el qual hi participaren amb ponències i/o taules rodones diversos acadèmics corresponents.

L'Institut segueix treballant en la recerca, catalogació del seu arxiu, edició de la revista *Recerca Musicològica* i organització de congressos i simposis.

Fundacions

Hi ha tres fundacions amb activitat pròpia que tenen la seva seu social als locals de la Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi. Són:

- la Fundació Güell, que convoca beques per a joves artistes dels Països Catalans;
- la Fundació Picasso-Reventós, que edita llibres i col·labora en projectes que ajudin a fer realitat la seva idea fundacional que l'art cura; i
- la Fundació Ynglada-Guillot, que convoca un premi internacional de dibuix pur.

Visitants

Aquest any no s'han celebrat les Jornades de Portes Obertes de la Llotja, que els anys anteriors organitzava la Cambra de Comerç de Barcelona. Per aquest motiu hi ha hagut molts menys visitants.

Les nostres instal·lacions a Llotja cada vegada reben més particulars interessats en la col·lecció, que durant aquest any han estat cent sis persones. I els actes públics han tingut una nombrosa assistència, que no ens és possible precisar.

Pel gran increment de visites guiades per a grups que es donà l'any passat i que aquest any ha continuat, s'ha establert una col·laboració amb *Cases Singulars* per a que les gestioni. Han vingut catorze grups, amb un total de tres-centes trenta-nou persones.

Festa patronal

Una setmana abans de la data reglamentària per coincidir amb Setmana Santa, el dia 13 d'abril es va celebrar la diada de Sant Jordi, amb una missa a la basílica de Santa Maria del Mar, celebrada pel nostre acadèmic de número mossèn Antoni Pladevall i Font. A continuació els acadèmics, amb els seus familiars i el personal de l'Acadèmia, es traslladaren al restaurant *Àvalon* on va tenir lloc el dinar tradicional i el sorteig dels obsequis aportats pels assistents.

Comptes, aportacions i ajudes diverses

Enguany s'han obtingut ajudes de l'Ajuntament de Barcelona, de les conselleries de Cultura i de Justícia de la Generalitat de Catalunya, de la Diputació de Barcelona, de la Fundació Privada Güell, de la Fundació Privada Picasso-Reventós i del Ministerio de Educación y Ciencia.

El senyor Joan Uriach i Marsal, com a acadèmic de número protector, se seguí fent càrrec de la pàgina web de l'Acadèmia, fins completar el contingut referit als acadèmics actuals.

L'acadèmic de número protector senyor Antoni Vila i Casas patrocinà el premi de dibuix i l'exposició del concurs de la Fundació Ynglada-Guillot.

L'acadèmic d'honor senyor Francesc Daurella i Franco, mitjançant la Fundació Fran Daurel que presideix, s'ha fet càrrec de tot el material de papereria i impremta que ha necessitat la Corporació.

L'acadèmic de número protector, i actual tresorer, senyor Joan Oliveras i Bagués, va liquidar les despeses ocasionades pel *I Premi Internacional d'Esmalt Bagués-Masriera*.

L'acadèmica de número protectora senyora Helena Cambó i Mallol Vda. Guardans s'ha fet càrrec de la celebració de la diada de Sant Jordi.

El senyor Joan Uriach i Marsal, com a tresorer, va presentar al mes de febrer l'estat de comptes del 2010 i el pressupost per al 2011. Va explicar que, si es materialitzaven les retallades anunciades per les administracions públiques, aquest any la situació seria sensiblement pitjor que en els darrers anys, com així ha estat.

Personal

Des del mes de febrer hem comptat amb l'inestimable i eficaç ajut de la senyora Anna Plà, contractada pel projecte *L'altre segle XIX*, que desenvolupa la Universitat de Barcelona, i amb el qual col·labora la Reial Acadèmia.

Al museu també hi ha hagut dues alumnes en pràctiques: Rosa Lliveria (de la Universitat Autònoma de Barcelona) del febrer al juny; i Sara Bono Perucho (de la Universidad de Salamanca) entre setembre i desembre.

La senyora Victoria Durá ha tingut cura del museu, demostrant la seva vàlua i disponibilitat en totes les tasques que li corresponen.

A la biblioteca, la senyora Begoña Forteza ha complert perfectament amb les seves funcions.

En tasques de serveis auxiliars, ajudant a que tot funcioni correctament, hem seguit comptant amb la presència de la senyora M. Luz Garcia.

Finalment cal tornar, com sempre, a encomiar la dedicació i l'eficàcia de la senyora Núria Nus al front de la secretaria-administració i, especialment, en la cura de la present memòria.